

سمینار بررسی بازار کار و اشتغال زنان رشته مطالعات زنان و خانواده در دانشگاه الزهرا(س)

انجمن علمی دانشجویی مطالعات زنان و خانواده معاونت فرهنگی و اجتماعی دانشگاه الزهرا(س) \ "سمینار بررسی بازار کار و اشتغال زنان رشته مطالعات زنان و خانواده\" را با هدف رسیدگی به وضعیت اشتغال فارغ التحصیلان رشته مطالعات زنان و خانواده و تبیین ظرفیت های آن رشته با حضور سرکار خانم دکتر فاطمه قاسم پور رئیس فراکسیون زنان و خانواده مجلس شورای اسلامی به میزبانی دکتر زهرا میرحسینی مدیر گروه مطالعات زنان و خانواده دانشگاه الزهرا(س) و با حضور دکتر محسن بدره و دکتر لیلا ثمنی از اساتید هیات علمی و جمعی از دانشجویان رشته مطالعات زنان و خانواده در روز دوشنبه 30 خرداد ماه 1401 از ساعت 15 الی 17 در سالن پروین اعتصامی مرکز همایش های بین المللی دانشگاه الزهرا(س)، برگزار نمود.

به گزارش روابط عمومی دانشگاه الزهرا، انجمن علمی دانشجویی مطالعات زنان و خانواده معاونت فرهنگی و اجتماعی دانشگاه الزهرا(س) "سمینار بررسی بازار کار و اشتغال زنان رشته مطالعات زنان و خانواده" را با هدف رسیدگی به وضعیت اشتغال فارغ التحصیلان رشته مطالعات زنان و خانواده و تبیین ظرفیت های آن رشته با حضور سرکار خانم دکتر فاطمه قاسم پور رئیس فراکسیون زنان و خانواده مجلس شورای اسلامی به میزبانی دکتر زهرا میرحسینی مدیر گروه مطالعات زنان و خانواده دانشگاه الزهرا(س) و با حضور دکتر محسن بدره و دکتر لیلا ثمنی از اساتید هیات علمی و جمعی از دانشجویان رشته مطالعات زنان و خانواده در روز دوشنبه 30 خرداد ماه 1401 از ساعت 15 الی 17 در سالن پروین اعتصامی مرکز همایش های بین المللی دانشگاه الزهرا(س)، برگزار نمود.

خانم دکتر میرحسینی در ابتدا به شرحی اجمالی از شکل گیری و سبقه رشته مطالعات زنان و خانواده، در دو مقطع کارشناسی(مطالعات خانواده) و کارشناسی ارشد: مطالعات زنان و در دو گرایش(زن و خانواده، حقوق زن در اسلام) و مرور اجمالی محتوای سرفصل ها(فقه، آسیب شناسی اجتماعی، روان شناسی و جامعه شناسی و ...)پرداختند. ایشان با بیان اینکه دانشجویان این رشته به علت میان رشته ای بودن تعداد زیادی دروس تخصصی و اصلی از رشته های فقه و حقوق، روانشناسی و جامعه شناسی می گذرانند و با وجود غنی بودن مباحث و آموزش ها، همچنان در خصوص بازارکار و اشتغال، با موانع و چالش های بسیاری روبه رو هستند، به طوری که فارغ التحصیلان این رشته، علی رغم آموزش ها و توانمندی ها و همچنین نیاز روز جامعه در خصوص مسائل زنان و خانواده، جایگاه شغلی مناسبی ندارند. با وجود اینکه در سالهای اخیر پیگیری های زیادی در خصوص ورود رشته به آزمون های استخدامی و آزمون آموزش و پرورش صورت پذیرفته، با این حال فارغ التحصیلان این رشته در مشاغل محدودی امکان شرکت و جذب دارند.

در ادامه دانشجویان هر یک به بخشی از معضلات و مصائب این رشته در ایران پرداختند؛ در ابتدا یکی از دانشجویان از لزوم تعریف چنین رشته ای در سطح و بدنه آموزش و پرورش به عنوان کارشناس و مشاور صحبت کرده و خاطرنشان کرد؛ امکان پذیرش مدرک رشته مطالعات زنان و خانواده در آموزش و پرورش به طور محدود در سه سطح کارشناس امور بانوان، دبیر علوم اجتماعی و امدادگری در مدارس استثنایی وجود دارد که فرصتی بسیار محدود و ناکافی است، در حالی که امکان استفاده از فارغ التحصیل این رشته در سطح مدارس وجود ندارد. این در حالی است که استخدام آنان به عنوان مشاور در مدارس می تواند از موضوعات مهم جهت تسهیل امر آموزش و پرورش برای دانش آموزان و خانواده های آنان باشد، چرا که بسیاری از خانواده ها به جهت عدم توانایی مالی و یا عدم اطمینان به مشاور مراجعه نمی کنند، در حالیکه مدیر و مشاور مدارس را قبول دارند.

امکان جذب فارغ التحصیلان این رشته در تمامی پست های مدیریتی مدارس دخترانه یکی دیگر از مسائلی بود که مطرح شد و به امکان جذب این افراد به عنوان مشاور در مدارس به جهت غنی بودن دروس این رشته در جامعه شناسی، روانشناسی و حقوق اشاره گردید. دکتر میرحسینی نیز ضمن تایید این موضوع مراجعه کنندگان اصلی مدارس را خانواده و در راس آن، زنان دانست و تاکید کرد لزومی به جذب این افراد صرفا در مدارس غیردخترانه نیست و هر جا که بحث خانواده مطرح است حضور آنان می تواند مفید واقع شود.

مطلب بعدی که توسط یکی از حضار بیان گردید؛ عدم جذب کارورز در دادگستری علیرغم مطالب بیان شده ذیل بازار کار این رشته بود. زینب پارسائیان از شکاف بین تصورات و واقعیتی که در تعریف از این رشته وجود دارد، گلایه کرده و به این موضوع اشاره کرد که علیرغم مطالبی که در مورد این رشته و امکان جذب فارغ التحصیلان به عنوان کارورز در دادگستری بیان می شود، این موضوع صحت ندارد و چنین فرصت شغلی عملا به دانشجویان داده نمی شود. ایشان همچنین به شانس بسیار پایین دانشجویان برای ادامه تحصیل در مقطع دکترا تنها در دو دانشگاه دولتی تربیت مدرس و غیرانتفاعی ادیان و مذاهب اشاره کردند. همچنین ضمن ابراز خوشحالی برای ورود این رشته به آزمون استخدامی، از شانس پایین فارغ التحصیلان و جذب حداقلی در شهرهای مختلف ابراز ناخرسندی نمودند.

قول پیگیری در زمینه ادامه تحصیل در رشته مطالعات زنان و خانواده تا سطح دکتری؛ خانم دکتر قاسم پور پس از شنیدن مسائل و مشکلاتی که اساتید و دانشجویان مطرح نمودند ضمن بیان این نکته که در مقام نماینده مجلس، خود را نماینده دانشجویان می دانند و با مشکلات آن ها ابراز همدردی می کنند، برای رفع آن ها گام برداشته داشت. ایشان قول پیگیری امکان ادامه تحصیل در رشته مطالعات زنان و خانواده تا سطح دکترا را در دانشگاه های دولتی دادند.

خانم دکتر قاسم پور در پاسخ به در دسترس نبودن مشاغل دولتی و پست های امور بانوان برای فارغ التحصیلان این رشته به مشکل عدم جایگاه ساختاری بسیاری از پُست های امور بانوان در دستگاه های اجرایی اشاره نمودند.

مسئولان به مسائل زنان آگاهی ندارند؛ در ادامه خانم رستگار پناه از دانشجویان دکترای مطالعات جنسیت به مسئله ناآگاهی مسئولین از نیازهای زنان و عدم آینده پژوهشی و درک آنان از اینکه مسئله زنان امروزه در حال تبدیل شدن به یک مسئله حقوق بشری است که در آینده ایران بیش از پیش با آن دست و پنجه نرم خواهد کرد.

مسئله سلب فرصت های قدیم به جای ایجاد فرصت های جدید، از مسائل دیگری بود که توسط رستگاریپناه به آن پرداخته شد. ایشان بیان کردند در بسیاری از موارد دانشجویان رشته حقوق خانواده بر دانشجویان رشته مطالعات زنان و خانواده اولویت داده می شوند، که دکتر میرحسینی در پاسخ این موضوع را شایان توجه دانستند که کانون صنفی رشته های حقوق بسیار قوی است و به همین خاطر شاهد مشارکت بالای حقوقی ها در رشته های گوناگون هستیم.

اولویت نبودن جذب دانشجویان دکترای رشته مطالعات زنان و خانواده در دانشگاه های دولتی، اجحاف در حق دانشجویان این رشته است:

خانم دکتر قاسم پور ضمن بیان این نکته که اولویت برای جذب دکترای زنان در این رشته باید در زمینه تخصصی باشد، فرمودند: اگر امکان و توان ادامه تحصیل تخصصی این رشته تا سطح دکترای وجود نداشته باشد، به طور کلی در دانشگاه های غیر انتفاعی نیز لزومی به ادامه تحصیلات تکمیلی نیست و اگر این توان و تخصص وجود دارد اولویت باید با دانشگاه های دولتی باشد، در غیر این صورت این موضوع نشانگر تعارض است، ایشان همچنین مسئله دریافت وجوه بالا توسط دانشگاه های غیرانتفاعی برای تحصیل در مقطع دکترای رشته مطالعات زنان و خانواده را در صورتی که امکان ادامه تحصیل در دانشگاه های دولتی وجود دارد نقد کردند.

ایشان همچنین در تحلیل این رشته خاطرنشان کردند، طراحی این رشته واکنشی تعریف شده و نابسامانی و آشفتگی هایی در آن دیده می شود. امروزه بر سر سودمند بودن تربیت آکادمیک یا تربیت کنشگرانه نیز بحث وجود دارد، اما بنظر می رسد وقتی این دو در کنار هم باشند منجر به خلق کنشگری موفق خواهند شد.

خانم رستگار پناه در تایید این مسئله این نقص و نقد را متوجه نظام آموزشی دانست که نظام آموزشی با عدم مهارت آموزی و تنها تاکید بر علم و تحقیق، دست به تربیت کنشگر فعال نزده است و دانشجویان این رشته نیز از این قاعده مستثنی نیستند و در صورت داشتن ایده نیز برای خلق و تحقق آن توانمندی لازم را ندارند.

عدم توجه به دانشجویان مطالعات زنان به عنوان کارشناس نفقه؛ خانم دکتر میرحسینی در پاسخ به نقد یکی از دانشجویان مبنی بر عدم جذب کارشناس نفقه از فارغ التحصیلان این رشته، خاطرنشان کرد برای فارغ التحصیلان مطالعات خانواده امکان جذب به عنوان مشاور و کارشناس نفقه تا سال گذشته وجود داشت، که این مورد از سال گذشته حذف شد و فارغ التحصیلان مدیریت خانواده جایگزین آن ها شده است و به فارغ التحصیلان مطالعات زنان و مطالعات خانواده با وجود سرفصل های آموزشی بسیار مرتبط توجهی نشده است.

مسائل دیگری که دانشجویان به بیان آن پرداختند عبارت بود از:

مهجور و ناشناخته بودن رشته علی رغم سابقه و قدمت حدود 20 ساله

حجیم بودن مطالب و دروس

عدم جذب رشته در بسیاری از دانشگاه های مطرح کشور

دغدغه بلاتکلیفی دانشجویان رشته مطالعات زن و خانواده پس از اتمام تحصیلات

جذب و استخدام نیروی غیر متخصص و غیرمرتبط در بخش های مربوط به امور بانوان ادارات دولتی

جذب حداقلی و محدود دانشجویان مطالعات زنان در سطح کارشناسی و تحصیلات تکمیلی توسط دانشگاه ها

منفعل بودن دانشجویان و فارغ التحصیلان رشته مطالعات زنان و خانواده در خصوص مطالبات شغلی و آموزشی، به علت نگرانی از برچسب زنی و قضاوت شدن از سوی جامعه و مسئولان

خانم دکتر قاسم پور با ابراز بیان آگاهی از مشکلات این رشته به موارد ذیل اشاره نمودند:

ضعف نظام آموزشی در رشته مطالعات زنان و عدم وجود نظام آموزشی مسئله محور

ترجیح سیستم ها بر انتخاب فارغ التحصیلان رشته های مرتبط (فارغ التحصیلان جامعه شناسی، روان شناسی و ...) به جای انتخاب فارغ التحصیلان مطالعات زنان و خانواده

ضعف کنشگری در فعالان حقوق زن

نبود و ضعف حلقه میانی به صورتی که کنشگرها به عنوان حلقه میانی، حل مسائل اجتماعی را بر عهده بگیرند

عدم خلق ایده های خلاقانه برای جامعه هدف

ایشان همچنین ضمن تایید مشکلاتی که دانشجویان این رشته با آن دست و پنجه نرم می کنند، به مقایسه روند شکل گیری این رشته در ایران و امریکا اشاره کردند و تفاوت را در ارتباط بین مباحث آکادمیک و سیاست گذاری ها دانستند که در ایران به این موضوع توجهی نشد و این باعث نوعی سردرگمی در مباحث و بلاتکلیفی بحث اشتغال در این رشته گشته است.

خودتان به داد خودتان برسید؛ آقای دکتر بدره، ضمن اشاره به این موضوع که بحث اکتیویسم و کنشگری اجتماعی، بحث قابل توجهی از بدنه این رشته را تشکیل می دهد، گفتند: به مستندساز، ژورنالیست متبحر و کنشگر اجتماعی خانم قوی در ایران نیاز داریم؛ ایشان همچنین به لزوم توجه بیشتر به فعالیت های اجتماعی توسط دانشجویان این رشته اشاره کردند و خاطرنشان نمودند امروزه تاثیر دانشگاه و مقاله کمتر از گذشته و بسیار کمتر از فیلم و رمان و کنشگری هاست.

ایشان همچنین بر صنف محور بودن جامعه ایران تاکید کرده و احقاق حق را از طریق صنف ها ممکن دانست و پیشنهاد دادند کانون دانشجویان و فارغ التحصیلان رشته مطالعات زنان و خانواده برای پیگیری مسائل و مطالبات فارغ التحصیلان این رشته ایجاد گردد.

سرکار خانم دکتر ثمنی؛ عضو هیئت علمی فقه و مبانی حقوق اسلامی دانشگاه الزهرا(س) و مشاور زن و خانواده بسیج، بر عدم آشنایی بسیاری از مشاوران با مسائل و مشکلات زنان تاکید کرده و پیشنهادات ذیل را مطرح کردند:

ایجاد فرصت مطالعاتی اساتید با دانشجویان کارشناسی ارشد رشته مطالعات زنان و خانواده ؛ با توجه به اینکه اکنون اجازه حضور دانشجو در کنار اساتید در مراکز مربوط به امور بانوان وجود ندارد

ایجاد بسته های آموزشی برای دانشجویان این رشته

جذب دانشجویان علاقه مند به پژوهش

جذب مشاوران قوه قضاییه از این رشته(جذب مشاور حقوق کودک، علی الخصوص در مباحث ملاقات کودک که در دادگاه ها به آن پرداخته می شود)

یکی دیگر از دانشجویان نیز به بحث تجمع بین مباحث زنان و نوآوری اشاره کرد و به تبیین لزوم پیوند بین خانه های خلاق و مطالعات زنان پرداخت که از سوی نهادهای دولتی مورد توجه و حمایت قرار نمی گیرد، چرا که آنان به بحث سوددهی بیشتر توجه می کنند و فارغ از مباحث سلامت در مسائل دیگر به ارتباط این دو مبحث آگاه نیستند.

در پایان دانشجویان مطالبات خود در حوزه سیاست گذاری های کلان در زمینه حمایت از این رشته را با رئیس فراکسیون زنان و خانواده مجلس شورای اسلامی مطرح کردند.

<https://www.alzahra.ac.ir/R-0ljQmjB>